

Svůj k svému

Autor: Jared Taylor

Recenze knihy Davida Skarbeka, *The Social Order of the Underworld: How Prison Gangs Govern the American Penal System*, Oxford University Press, 2014.

Věznice představují pozoruhodné laboratoře pro zkoumání lidské přirozenosti. Jak se chovají impulzivní a násilní muži, když jsou donuceni po celá léta žít pospolu v podmínkách stísněné intimity? David Skarbek, přednášející na londýnské King's College, ve své znamenité knize ukazuje, že jedním ze základních pravidel života amerických vězňů je rasová segregace. Ta tvoří jeden z hlavních elementů vězeňských gangů, které se staly natolik mocnými, že přinejmenším v některých státech Unie v podstatě kontrolují každý aspekt vězeňského života. Dr. Skarbek přesvědčivě tvrdí, že smyslem vězeňských gangů je vytvářet pravidla a vynucovat jejich dodržování a že bychom tedy měli vnímat jejich existenci spíše jako *pozitivní* jev.

Vzestup vězeňských gangů

Věznice obývají lidské skupiny, které potřebují pravidla. Do 50. let 20. století neexistovaly žádné vězeňské gangy, které by je vytvářely. Pravidla nastavovali dozorcí, ta však nepokrývala veškeré chování vězňů, zejména proto, že moc dozorců stála v přímém kontrastu s mnoha přáními vězňů. Proto před nástupem gangů doplnili vězni oficiální pravidla „zákonem trestanců“ (*convict code* – srov. s *kodexem vorů v zákone*, pozn. DP), který se podle Skarbeka v různých věznicích příliš nelišil. Jeho nejdůležitější částí tvořil zákaz pomáhat dozorcům v jakékoliv disciplinární záležitosti; zákaz donášet na spoluvězně nebo se míchat do vyšetřování, když někdo ze spoluvězňů porušil vězeňská pravidla. Zákon také zapovídal krádeže a násilí mezi spoluvězni.

Dodržování kontrolovali sami vězni. Narušitelé museli být připraveni čelit izolaci, v případě nutnosti i bití. Za závažnější porušení – jako donášení – mohl být pachatel potrestán pořezáním obličeje improvizovaným nožem. Tato trvalá jizva jej navždy označovala jako nedůvěryhodného.

Aby zákon fungoval, museli vězni navzájem znát svou reputaci. Museli vědět, kdo není důvěryhodný a koho je tedy na místě se stranit nebo i trestat. Na reputaci založený systém může fungovat jen v malých společenstvích – tisíce lidí si o sobě nemohou udržovat přehled –

a nejlépe se osvědčuje ve stejnorodých skupinách, sdílejících stejná pravidla o očekávání.

Ve věznicích fungujících podle „zákonů“ se mohli někteří muži sdružovat do volnějších skupinek po čtyřech či pěti na základě společných zájmů či zkušeností, takové skupinky však měly k moderním vězeňským gangům velice daleko. Nebyly exkluzivní, netvořily formální hierarchie, zpravidla neexistovaly mimo zdi vězení a na skutečný chod věznic neměly velký vliv.

Podle Skarbeka se gangy objevily, jelikož se vězeňské populace v Texasu a zvláště v Kalifornii proměnily do té míry, že staré zákony už nestačily k udržení pořádku.

Jednou z velkých změn byl obrovský nárůst počtu vězňů. Mezi lety 1945 až 1970 se počet lidí v kalifornském vězeňském systému zvedl z 6 600 na 25 000, tedy skoro o 400%. Do roku 2005 se cifra vyšplhala na téměř 180 000.

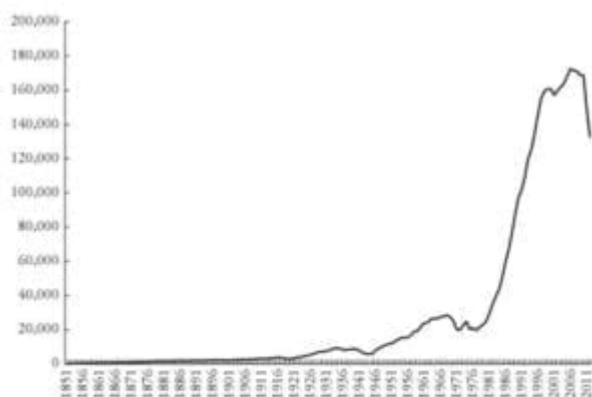

FIGURE 2.1 Total year-end inmate population in California, 1851–2011

Source: California Department of Corrections and Rehabilitation, Annual Reports

V takto obřím společenství si nelze pamatovat, kdo je nebo není důvěryhodný. Stejně tak i příliv nových lidí bez zkušenosti se „zákonem trestanců“ učinil jeho další fungování mnohem složitějším. Zvýšil se i podíl násilných a mladých pachatelů, které bývá složitější přimět k dodržování norem.

Zároveň se vězeňská populace zabarvila. V roce 1951 na každého barevného za mřížemi v Kalifornii připadali dva běloši, do roku 2011 se tento poměr otočil: tři barevní na jednoho bělocha. V 50. letech se spolu sdružovali lidé různých rasových původů, přesto však neexistovalo příliš velké rasové napětí. To narostlo, až když se zvýšil podíl barevné vězeňské populace a obecný společenský zmatek 60. let překročil i brány věznic. Trestanecký zákon přestal fungovat a nastal znepokojivý nárůst násilností.

Všechny uvedené změny znamenaly, že vězni potřebovali nová pravidla i způsoby jejich vynucování, ale k vzestupu gangů přispěl i další faktor: drogy. Skarbek píše, že do roku 1978 bylo až 82 % kalifornských vězňů závislých na drogách. Kde je poptávka, vzniká nabídka, a

tak v nápravných zařízeních rychle začal vzkvétat obchod s narkotiky. Trestanci si drogy kupovali jeden od druhého za cigarety a poté, co Kalifornie cigarety zakázala se staly vězeňským platidlem poštovní známky.

Jak se drogy dostávají do vězení? Nováčci je propašují dovnitř, komplicové zvenčí je přehodí přes plot a návštěvníci je přinesou s sebou, **největším zdrojem však zůstávají zkorumpovaní dozorcí.**

Distribuce drog ve vězení není práce pro jednotlivce. Jediného vlastníka zákazníci pravděpodobně zabijí a okradou o jeho zboží. Nebo jej můžou zabít namísto splacení drogového dluhu. Pokud ale dealer patří ke gangu, hrozba odvety od použití násilí vcelku spolehlivě odrazuje. Gangy také trestají lidi, kteří šidí kupce nebo šíří nekvalitní zboží. Gangy stojí o pravidelné zákazníky, proto kontrolují úroveň kvality. Proto také udržují pořádek, dohlíží na kvalitu a dodávají produkt, o němž vězni stojí.

Původním důvodem vzniku vězeňských gangů však byla ochrana před násilím a chaosem, který vzešel ze změn v osazenstvu věznic, jež vedly i k zániku trestaneckého zákona. Úplně prvním gangem byla údajně v roce 1957 vzniknuvší „Mexická mafie“. Hispánci cítili nutnost bránit se před silnějšími černochoy a bělochoy, kteří s nimi zametali, ale jakmile se Mexičané zorganizovali, rychle se stali predátory i oni. V roce 1967 vytvořili běloští vězni **Aryan Brotherhood** („Árijské bratrstvo“, AB) na ochranu před Mexičany a ze stejných pohnutek někdy v téže době vznikla i **Black Guerilla Family** (volně: „Rodina černých partyzánů“, BGF).

Mexická mafie – též známá jako *El Eme* (písmeno „M“ španělsky) – se rekrutovala převážně z jižní Kalifornie a odírala spolu s bělochoy a černochoy i Mexičany ze severní Kalifornie, kteří na to reagovali ustanovením *Nuestra Familia* („Naše rodina“, NF). Tyto gangy vznikly čistě ve věznicích, nešlo o import pouličních gangů zvenčí. **Vidíme typické příklady kmenových organizací ve stylu mafie, které se objevují při absenci autority udržující právo a pořádek.**

Gangy jsou soustředěny především v Kalifornii a Texasu, státech s početnou a rasově smíšenou vězeňskou populací. Podle Skarbeka se v těchto státech nachází 70 % všech členů gangů.

Vězeňské gangy představují obtížný podklad pro studium kvůli uplatňovanému zachování mlčení – a i když jej členové prolomí, není jim vždy možné věřit. Zdá se však být zjevné, že vězeňské gangy se od těch pouličních liší. Jsou mnohem organizovanější, disciplinovanější a vyžadují členství na celý život. Mají svá formální pravidla a dokonce psané ústavy, definující úroveň autority, odpovědnosti a povinnosti. Lidé na mocenských pozicích mají četné formální tituly, ale neformálně se jim říká „*shot callers*“ (volně „poradci“, obdoba „*consigliere*“ v italské mafii). Přiložená ilustrace ukazuje organizační strukturu *Nuestra Familia*.

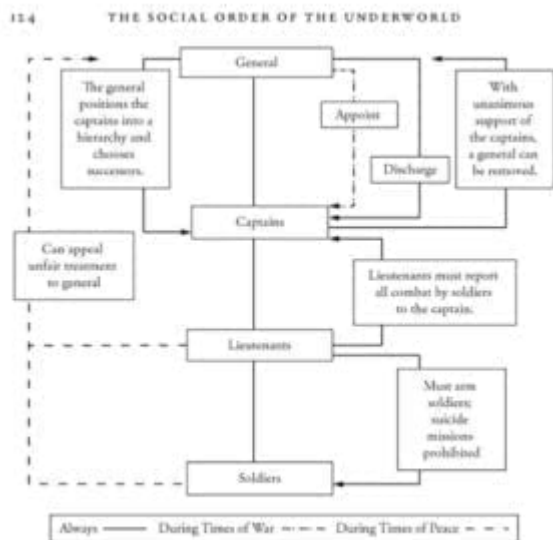

FIGURE 3.1. The checks and balances of La Nuestra Familia

Gangy vznikají na základě nejjednodušší kategorizace - rasové - a rasa ovlivňuje všechny aspekty vězeňského života. Rovnováha síly gangů určuje, v jakém pořadí se jednotlivé rasy seřadí v jídelně, které části vězeňského dvora tvoří jejich výlučné teritorium, kdo může sedět na lavičce, kdo a kdy může používat činky nebo basketbalové hřiště atd. Pokud je gang dostatečně silný, může si za povolení ostatním rasám zvedat činky nebo hrát košíkovou účtovat poplatky. Nejmocnější gangy si vymezí části společných místností a vězeňských dvorů, které jsou nejhůře viditelné pro dozorce a kde se snáz skryjí drogové obchody a jiné podezřelé záležitosti.

Vězni se stýkají jen s vězni vlastní rasy. Vlasy jim stříhá člověk jejich rasy - nůžkami, které se nikdy nedotkly hlavy člověka odlišné rasy. Jedinou věcí, překračující rasovou bariéru, tak zůstává kontraband - vězni smí kupovat drogy a alkohol od kohokoliv.

Jedno z hlavních pravidel ve vězení zní: pokud se strhne rvačka mezi vězni různých ras, každý se postaví za vlastní rasu.

Nepokoje však zůstávají krajní možností, které se každý snaží vyhnout. Prodej drog a z něj plynoucí peníze jsou pro gangy velice důležité - a násilí škodí byznysu. Jak vysvětluje jeden člen gangu:

„Nevyvoláváme nepokoje a rvačky, pokud nemusíme - je to příliš nebezpečné. Spustí se *lockdown* (volně: „uzávěra“, bezpečnostní protokol úrovní opatření zhruba odpovídající naší „věznicí se zvýšenou ostrahou“ - pozn. DP), což je na hovno, lidi umírají a tak. Když je uzávěra, nedá se dělat. V base se dají vydělat slušný prachy a šefové uzávěry nesnáší.“

Pořádek udržovaný gangy nejlépe funguje, když každý vězeň – i když ne nezbytně formálně – patří ke gangu. Solitéři znamenají hrozbu, protože nepodléhají žádným pravidlům gangu. Příkladně v Kalifornii se musí každý vězeň na základě své rasy připojit ke gangu a dodržovat jeho pravidla.

Gangy udržují pořádek. Pokud třeba černochoch svévolně urazí bělocha nebo Mexičana, jeho gang ho potrestá. Můžou ho donutit k omluvě nebo běhat kolečka okolo dvora, kde ho každý vidí. Při závažnějších prohřešcích – násilí nebo neplacení drogových dluhů – může černošský gang předat provinilce gangu poškozeného ke zbití. To se odehraje mimo dohled strážní, v cele nebo zastrčeném rohu dvora. Oběť bití si pochopitelně nebude stěžovat dozorcům – to by totiž mělo za následek ještě tvrdší trest.

Některé půtky lze vyřešit jedině přímým soubojem, ten se ale nesmí odehrát spontánně na vězeňském dvoře, kde by přilákal pozornost dozorců a mohl vyvolat nepokoje. Gangy oběma mužům zařídí setkání na vhodném místě a možnost ručně vyřešit své neshody.

Taková regulace násilí je pro vězně velice prospěšná. Podle Skarbeka se v Kalifornii počet vězeňských vražd snížil mezi lety 1973 a 2003 o 94% – dokonce na nižší míru než mimo vězení. Od 70. let také výrazně ubylo vězeňských nepokojů. **Většina uvězněných se přidává ke gangům ne proto, aby dělali potíže, ale aby se jim vyhnuli.**

Za pokles násilí si připisuje zásluhu vězeňská stráž, ale podle Skarbeka je skutečnou příčinou disciplína gangů. Zdůrazňuje že dozorců vězně nesnáší, některé z nich napadají a urážejí. Většinu dozorců je lhostejné, jestli se trestanci navzájem pozabijí nebo ne.

K získání velkého vlivu nemusí mít gang zástupy oficiálních členů. Nejmocnější gang v texaských a kalifornských věznicích – Mexická mafie – má podle odhadů jen 150 – 400 stálých členů. Ti jsou velmi loajální a bez ptaní vykonávají rozkazy svých nadřízených. Jediný způsob ukončení členství představuje smrt. Noví rekruti prochází velice pečlivým výběrem a každý člen má právo veta. Kdo doporučí nového člena, plně zodpovídá za jeho činy, takže pokud nováček nesplní svou povinnost, musí ho zabít ten, kdo ho doporučil. Od členů se vyžaduje věnovat určitou část dne posilování, aby byli zdatní a schopní vojáci. „Zasvěcení“ členové tvoří jádro, které dohlíží na přidružené vězně vlastní rasy, kteří nejsou plnohodnotnými členy.

Jako překvapení může zapůsobit rozsáhlý vliv vězeňských gangů za zdmi věznic. Např. Mexická mafie v Kalifornii uvaluje daň na prodej drog pouličními gangy mimo věznic. *El Eme* si to může dovolit, protože si uvědomuje, že tito zločinci dříve či později skončí za mřížemi kalifornských věznic, kde budou vydáni na milost *El Eme*. Pokud gang nezaplatí, vydá Mexická mafie ohledně daného uskupení „zelenou“ což značí pokyn k útoku na všechny členy gangu. Pro každého, kdo se octne v kalifornském vězení, to představuje velice věrohodnou hrozbu.

Řada kalifornských pouličních gangů tak je oficiálně napojena na Mexickou mafii a vyplácí jí podíl. Gangy, v jejichž názvu se objevuje číslice 13, jako MS-13 nebo Florencia-13 otevřeně dávají napojení na *El Eme* na odív – „M“ je 13. písmenem abecedy. Vydává to silný signál

rivalům, že daný gang požívá podpory a ochrany nejsilnějšího vězeňského gangu v Americe a také je varuje, aby si hleděli svého.

Mexická mafie usiluje o klid a mír i mimo nápravná zařízení, jelikož je to lepší pro byznys. Jednou nařídila kalifornským gangům skoncovat se střelbou z jedoucích aut (*drive-by shooting*), protože ta na sebe přitahovala mediální pozornost, odstrašovala zákazníky a přitahovala policii. Počet těchto incidentů skutečně klesl.

Pokud se může vyhnout, straní se *El Eme* násilí mezi Hispánci. Jak vysvětluje jeden z vězňů:

„Dneska jde o vydělávání peněz, ne o střílení na vlastní raza. Pokud chcete někoho zastřelit, běžte střílet na negry z Westside 357 nebo Ghosttown.“

Ani vliv *El Eme* však není bez hranic. Může vybírat peníze jen od kalifornských gangů, jelikož jen jejich členové putují do kalifornských věznic, a jsou tak vystaveni případnému trestu. Také se omezuje jen hispánské gangy, jelikož nedokáže snadno dát „zelenou“ na černé či bílé cíle. Mezirasové násilí – pokud není ujednáno předem jako forma spravedlivého trestu – může vyvolat nepokoje, kterým se chtějí všichni vyhnout.

Některé hispánské pouliční gangy pochopitelně odmítají platit výpalné Mexické mafii. Po jistou si jeden z pouličních gangů říkal *Green Light Gang* („Gang zelená“), čímž otevřeně dával najevo skutečnost, že neplatí *El Eme*. Skarber suše dodává, že řada členů skončila v márnici.

Příjmy za výpalné za prodej drog rychle rostou. „Poradce“ *El Eme* může vybrat až 50 000 dolarů měsíčně. Dříve bývala manipulace s takovými sumami pro kalifornské vězně velice snadná; měli zřízeny oficiální trestanecká bankovní konta. Když si vězeňská správa konečně domyslela, k čemu jsou využívány, začala je pečlivě kontrolovat s cílem identifikovat pohyby větších sum peněz, a tak dnes často vybírají a ukládají poplatky manželky a přítelkyně uvězněných členů *Eme*.

Pro členy gangů bývá užitečné být snadno jako člen rozpoznán. Na první pohled člen gangu jeho jménem může mluvit, a když je přemístěn do jiné věznice, jeho status cestuje s ním. Proto se členové tetují. „Zasvěcený“ člen *El Eme* nebo *Nuestra Familia* požívá velké autority ve vězení i mimo něj, a tak může zločince lákat vydávat se pomocí falešného tetování za člena. Řádně řízený gang takové podvodníky zabije.

Řízení gangu si žádá mnoho informací. Šéfové musí vědět, jestli jejich podřízení – často v jiných věznicích – poslouchají rozkazy. Musí vědět, kdy dorazí člen pouličního gangu, který má být potrestán, do vězení – a do kterého. Musí také vědět, kdo je pozadu s platbou dluhů nebo potřebuje domluvit, aby nedealoval nekvalitní zboží. Proto panuje ve vězení cílý pohyb pašovaných mobilů, opět především zásluhou podplacených strážů.

V roce 2011 zabavili kalifornští dozorcí vězňům přes 15 tisíc mobilních telefonů. Studie využívající vyspělou detekční technologii došla k číslu 25 000 telefonních hovorů, textových zpráv a přístupů na web z jediné věznice za pouhých 11 dní.

Podle Skarbeka neřeší vězeňská správa problematiku gangů správným způsobem. Strážce se snaží zbavit gangy vedení umístováním šéfů do „administrativní segregace“ (rádoby honosné označení samoty), což jen otvírá místa v hierarchii novým mužům. Gangy naplňují důležité potřeby trestanců, a dokud tyto nebudou uspokojeny jinak, budou v tom gangy pokračovat i nadále.

Vězeňské gangy představují drsný, ale účinný způsob, kterým si muži společně zajistili pořádek v prostředí bez pravidel. Gangy docílily svých současných způsobů metodou pokus-omyl, nikoli prováděním promyšleného záměru. **Dávají fascinující příklad spontánní a čistě pragmatické lidské organizace a zároveň přináší zvláště zřetelný doklad lidské kmenové povahy, instinktivně se projevující v podobě rasové segregace.**

Recenze Jareda Taylora *The Racial Order of Prisons* vyšla na stránkách *American Renaissance*.